

másrészről megint meggyőződve vagyok, hogy egy-egy gondolatlan hallgató tévedéseinek átruházásával az egész fiatalságra és annak túlzott és kiméletlen hurczolásával a nyilvánosság elé a jó ügyön kevesebbet lendítünk, mint az ifju fogékony keblére inkább ható komoly figyelmeztetéssel, nem mulatok többet e tárgynál, hanem befejezem a kívátnál amugy is hosszabbra nyúlt válaszomat azon kijelentéssel, hogy csekélységem, és reménylem tanártársaim is, az ifjuság nevelése körül helyesnek talált és eddig követett utat ezentul is azon öntudatban követni fogják, hogy ezen az uton továbbra is haladva, legbiztosabban fognak feladatuknak megfelelni, és a hazának tetterős, törekvő és hazafias szellemü szakférfiakat nevelni. — Selmeczbánya, 1876. október 15.-kén. *)

Sóltz Gyula.

Az erdészeti államvizsga 1876-ban Budapesten.

A f. évi államvizsga október 30.-tól november 4.-ig tartott meg Budapesten a Köztelken: a felsőbb államvizsgának álavetette magát 17, ezek közül végzett Selmeczbányán 14, nehány tantárgyat hallgatott ugyanott 1, Máriabrunnban végzett 1, hallgatta részben a bécsi polytechnicumot 1. Kincstári

*) Közöltük e cikket azon elvnel fogva, mely megkívánja az ellenkező nézet meghallgatását is. Minthogy azonban e tárgyat egyelőre részünkről befejezettek kívánjuk tekinteni, meg kell jegyeznünk azt, hogy téves e közlemény azon felfogása, mintha a tanfolyamok megtartásának kérdése absolute mint olyan lett volna R. A. ur cikkében felállítva, miután ellenkezőleg a megtartás feltételeken, t. i. „addig míg“ lett kimondva, s az egész közlemény éle ama botor-társulat ellen volt irányozva, melynek kárhózas és lealacsonyító eszelekvényeit az akadémia igazgató-erőinek, illetőleg tanárainak már régen kikeltt volna irtani. Nem foglalkozhatunk a jelen közlemény egyes állításának részletezésével, de megemlítjük azt, hogy általuk épen nincs megczáfolva az, a mi fő, t. i. a korhelykedő burs-czéh létezése és ennek kinövései, s az erre adható helyes feleletet épen az időtől, a t. tanár urak és az új igazgató ur erélyétől, s az akadémiai ifjuság józanabb részétől várjuk, melyről ismételve feltesszük, hogy elég erős leend a jók megvetésével találkozó elfajult társulatot kerülni. A szerkesztő.

szolgálatban van 12, magánszolgálatban 3, szolgálat nélkül 2. Megbukott államvizsgán kétszer 1, egyszer 1.

A most lefolyt államvizsga eredménye :

jelesen képesített 2,

képesített 13,

nem „ 2,

Összesen . 17.

Jelesen képesítették : Horváth Sándor és Sztokosza Géza.

Az alsóbbrendű vizsgának alávetette magát egy, ki is alkalmasnak találtatott. A vizsgáló bizottság elnöke volt : Wagner Károly, m. k. főerdőtanácsos, tagjai pedig Illés Nándor erdőmester és Nikel Zsigmond erdészeti tanár.

Nem hagyhatjuk megjegyzés nélkül azt, hogy az államvizsgára oly egyén is bocsáttatott, ki a selmeczi akadémián Consilium abeundit nyert; lehetséges azonban, hogy a törvény által kiszabott gyakorlatot kimutatván, tőle az engedélyt megtagadni nem lehetett. Ilyesek meggátlásától azonban megfelelő szabályrendelet által kellene gondoskodni, annál inkább, miután államvizsgára vonatkozó szabályrendeletünk voltaképen nincs is, hanem a cs. kir. cultus- és bányászati ministeriumnak 1850. év január 16-án 184/28. szám alatt kiadott ideiglenes rendelete van érvényben.*)

Ezen ministeri rendeletnek A. 4. c. β. pontja szerint felsőbb államvizsgára bocsáthatók oly egyének is, kik a képzettség azon fokát tudják kimutatni, a mely az akadémiára való felvételhez megkívántatik, és az erdészeti ismeretek elsajátítására öt évet fordítottak, melyet részben akár magán-tanintézetben, egyetemen, vagy technicali akadémián erdészeti előadások hallgatásával, akár pedig tisztán öntanulással, de minden esetre

*) A m. kir. földmívelési- és pénzügyministerium, továbbá az „Országos Erdészeti Egyesület“ képviselőiből alakított bizottmány most dolgozik e szabályrendeleten. Szerk.

gyakorlati alkalmazással és tényleges szolgálattal egybekötve töltötték el.

Ezen rendelet igen helyesen nem akarta kizárni az önképzést, s tehát a szabad tanulás eszméjéből indult ki, de ismét igen helyesen alkalmazást a gyakorlatban és tényleges szolgálatot kötött ki. Mi azonban, bár az elvet alapjában helyeseljük, ezzel megelégedni nem tudunk, különösen azoknál fogva nem, mert az erdészeti szakképzettség elnyerésére rendes viszonyok között 3—4 évi tanfolyam hallgatása az akadémián, és 2 évi gyakorlat, tehát 5—6 év szükséges, s ez az államvizsga letételére jogosító; nem képzelhetjük tehát magunknak, hogy ugyanezen idő alatt öntanulással is, és pusztán gyakorlat útján ugyanazon célzt elérni lehessen. És csakugyan a tapasztalás azt mutatta, hogy az ily vizsgajelöltek rendszeren igen selejtes ismeretekkel bírnak, és többnyire megbuknak.

Véleményünk tehát az volna, hogy az államvizsgától az öntanulást elzárni nem kell, vagy nem szabad ugyan, hanem az engedély megadásánál a legnagyobb szigor alkalmazandó, s a tényleges gyakorlatban töltött évek számát feljebb kellene emelni. Megkívánandó volna a kiképzés érdekében az erdőbecslés és rendezésnél legalább egy évi alkalmazkodás. A tényleges szolgálat kimutatására nézve pedig nem tartunk elegendőnek valamely erdőtiszt által kiállított egyszerű bizonyítványt, mert az ilyenekkel gyakran visszaélések történnek, vagy történhetnek. A tényleges szolgálatba lépés általában kinevezési okmány alapján történik, úgy szintén az áthelyezések is. A tényleges szolgálatra nézve tehát csak ezek lehetnek hitelesek. Különbözn pedig még a tartózkodás helye és ideje hatóságilag is bizonyítható. Privát praktizálást részünkről tényleges szolgálatnak el nem ismerhetünk.

Ezen szigor jogos, tekintve azokat, kik kiképzésükre az akadémián pénzt és időt áldoznak.

A vizsgajelöltek által benyújtott házidolgozatokat illetőleg nem lehet megemlítés nélkül hagyni, hogy legnagyobb részük nem volt figyelemmel a fennebb idézett rendelet 7. a. pontjára, mely következőleg szól :

a) Minden vizsgajelölt tartozik a vizsgabizottságnak egy önmaga által otthon kidolgozott értekezést vagy szakkérdés fejtegetését benyújtani, pl. : értekezést valamely technikai kérdésről, találmányról, valamely új termékeny ideáról, vagy valamely erdőrendezés, hozamszámítás kidolgozását, valamely faszállítási építmény, erdőosztás, valamely különös használat behozásának s több efféle tervét, vagy valamely erdőérték számítási dolgozatot sat. sat.

Ily értelemben készült dolgozatok, miután az önálló ítélet nyilatkozatát tartalmazzák, kivált ha nincsenek túlterjedelmesen tartva, hogy t. i. a vizsgabiztosok a vizsgák rövid tartama alatt azokat átolvashassák, tanulmányozhassák, kiváltképen alkalmasak a vizsgajelöltek szakképzettségének és belátásának megítélésére.

De éppen ellenkezőleg azt kell tapasztalni, hogy többnyire igen terjedelmes leírásokból állanak a dolgozatok, melyekben különösen hiányzik a leglényegesebb, t. i. a saját ítélet kifejezése.

Különösen ki kell itt emelnünk, hogy az államvizsga feladata nem egyedül az, hogy mennyiben jártas a vizsgajelölt az erdészeti tudományokban, hanem kiváltképen az, hogy elméleti ismeretei alapján a gyakorlatban tett tapasztalatai mily belátásra juttatták az összes erdőgazdaságban, vagyis mily magas látkörre tett szert szakjában, s tehát mennyire képes valamely erdőgazdaság felett intézkedni (verwalten).

A selmeczi akadémia által küldött szakkérdések a következők voltak :

1. Melyek a luczfenyőnek (*abies excelsa*) ellenségei a rovarok osztályából; melyek ellenök az elővigyázati és irtó eszközök?

2. Mely tényezők folynak be a fák hasadékonyságára és miként; miről ítéljük meg a fák hasadékonyságának fokát; milyen sorrendben állanak e tekintetben főbb fanemeink?

3. A termési táblák felállításáról és alkalmazásáról?

Nem hagyhatjuk e kérdéseket megjegyzés nélkül.

Az ismételve idézett cs. kir. ministeri rendelet 7. pontja utolsóelőtti kikezdése azt mondja: Mind az írásbeli, mind pedig a szóbeli kérdések inkább gyakorlati irányuak, és mindenekelőtt és kivált az önálló erdőintézkedő *) feladatát tartásuk szem előtt.

Az akadémia által feladott kérdések azonban a fennebbi feltételeknek épenséggel nem felelnek meg, mert először voltaképen nem egyebek egyszerű tankérdéseknél, mint a milyenek feladatnak vizsga alkalmával az akadémián az egyes tantárgyakból, tehát tisztán elméleti és nem gyakorlati kérdések; másodszor pedig igen is terjedelmesek, úgy hogy a vizsgajelölt nem tudja a kiszabott rövid idő alatt melyik részére feleljen a feltett kérdésnek. Az akadémia tanárai tehát, mint a szak színvonalán álló férfiak oly kérdéseket szerkeszthetnének, melyek a fennebb citált rendelet helyes elvének megfelelnek, de egyzersmind a vizsgajelölteknek is alkalmat nyújtanak a föltett kérdésről röviden és alaposan nyilatkozhatni.

A vizsga eredménye maga általában véve nem volt tökéletesen kielégítő; mert néhány kivétellel a vizsgajelöltek többet és alaposabban tudhattak volna. Sajnos, hogy fiatalságunk még fel nem ismerte azt, hogy csak teljes szakismeretek alapján

*) A törvény szövegében Forstverwalter áll, ez nézeteink szerint az intézkedő, nem pedig közvetlen a kezelő erdősz.

fejlődhetik nagygyá a gyakorlat embere. Nagygyá lenni pedig a magyar erdészt önértékén kívül parancsolja a hazaszeretet, s annak kifolyásában a nemzetgazdaság igen fontos ága az erdészet.

Az alsóbbrendű erdészeti államvizsgák 1876-ban.

Temesvárt. A f. é. október 30-ra kitűzött és Temesvárott megtartandó államvizsgálóhoz a nagymélt. földmívelési-, ipar- és kereskedelmi m. k. ministeriumnak f. é. október 6-kán 20.263. sz. a. kelt intézménye szerint, a vizsgáló bizottság elnökévé Scheint Adolf jószágigazgatósági kir. aligazgató; vizsgáló biztosokká pedig: Balás Pál jószágigazgatósági kir. fogalmazó és Stanislaw Simon vadászserdei m. k. erdész; pót-biztossá pedig Hoffmann Antal buziási közalapítványi m. k. erdőmester lettek kinevezve.

A vizsgálatához jelentkezett 21 jelölt közül 14 egyénnek adatott meg az engedély a vizsga letételére; 7 folyamodó pedig, a megkívántató kellékek hiánya miatt, el lett utasítva.

A fenti 14 jelölt közül a vizsgához megjelent 12, kettő pedig elmaradt.

A szóbeli vizsgát f. é. október 30-án megelőzte az írásbeli vizsga, melynél a megfelelő kérdések a következők voltak:

1. Egy tölgy vagy bükkerdő magvágás útján kihasználható, és a levágásra kijelölt törzsek különbeékek szerint rendszeresen feldolgozandók.

Mire kell a vágás kijelölésével megbízott erdőőrnek ügyelni, a magfák megválasztásánál? mily távolságban lesznek a magfák meghagyandók? és ha a kijelölés megtörtént, mikép és mily sorrendben lesznek a favágók felállítandók, és mily utasítások lesznek azoknak adandók, a törzs döntését, válasz-